

Türkiye Yazılı Maaif Modeli: Gecemesinde Eğitimin Psikolojik Temelleri. (Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi)

Gelişim Psikolojisi: 3 Soru

- Ekoller
- Temel Kavramlar
- Gelişim: Etkileyen fakt.
- Gelişim ilkeleri
- Gelişim Alanları
- Fiziksel
- Bilişsel
- Kişilik
- Ahlak

GELİŞİM PSIKOLOJİSİ

Psikoloji: İnsan merkezli sınırlı sistemli olan canlılar

Psyche → Zihin / logos → akıl / bilim

1879 Wilhelm Wundt (Psikoloji Bilim olarak kabul edildi)

Psikolojide Ekoller

- 1 Yapısalcılık
- 2 İstemselsellik
- 3 Öğrenme Kuramı
- 4 Davranışçılık
- 5 Psikanalizm
- 6 Gestalt
- 7 Humanizm
- 8 Bilişsel
- 9 Ekolojik sistemler.
- 10 Biyolojik
- 11 Etholojik
- 12 Nörofizyolojik
- 13 Kültürelaraş
- 14 Üretimsen
- 15 Eklektik

1 Yapısalcılık

1879 Wilhelm Wundt (Zihin nedir?)
E.B. Titchener

Zihnin öğelenme odokları
Zihni parçalara ayır.
İçerikler yontar.
Yapısal cilt ≠ Yapılandırma

4 Davranışçılık (1930)

(Bihayvanizm) Psikoloji:
Sadece gözlemlenen ve ölçülebilen
davranışlar odokları
U → T
Watson - Pavlov - Thorndike
Skinner - Hull

7 Humanizm (insancıl) Kuramı (1950)

Maslow → İhtiyaçlar Hiyerarşisi
Car Rogers → Davranış merkezli Kuram

10 Biyolojik Kuram

Mayer
Hersey: etkileyen şey HORMONLAR

13 Kültürelaraş

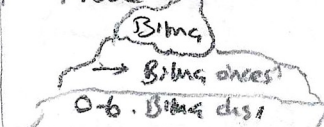
Toplamsallaşma Kuramı

2 İstemselsellik (1900ler)

William James
John Dewey
Zihin ne ise yarar.
Zihin ne içindir?
(ABD)

5 Psikanalizm (1930)

Bilmadisi
Freud

8 Bilişsel (Cognitive) Kuram (1970)

Piaget
Gagne
Neisser
U → T
Biliş ve algıların farklı

11 Etholojik Kuram

Lorenz
Törler (hayvan)
içgüdü

14 Üretimsen (Egzistansiyalizm)

Frank
May
İnsan olan aragisi içinde

3 Öğrenme Kuramı (1920)

(Arnold Gessel)
KOLITIM

6 Gestalt (Bütüncül) Kuram (1945)

Kurt Koffka
Max Wertheimer
Kurt Lewin
Wolfgang Köhler

Algı

Postanın tamamı
1. dilimden
daha farklı
Önce duvarın
tamamı görün
sonra parçaları

9 Ekolojik Sistemler Kuramı (2000)

Bronfenbrenner
Bir çevreyi yetiştirme için Tam Toplum
gerekir.

12 Nörofizyolojik Kuram

Hebb
Beyin temelli (Lokaller)

15 Eklektik

Tam kuramın ihtiyacı olan
bir yerde kullanılması.

Not → Mekanik Davranış (Gere)

Gelişim Psikolojisinin Temel Kavramları:

Gelişim → +

Değişim → (+, -)

Büyüme: Organizmanın niceliksel olarak artması. Fiziksel artış.
Beyin kılınan artması. Hormon olarak gelişme (Beyin gelişiminin gelişmesi).

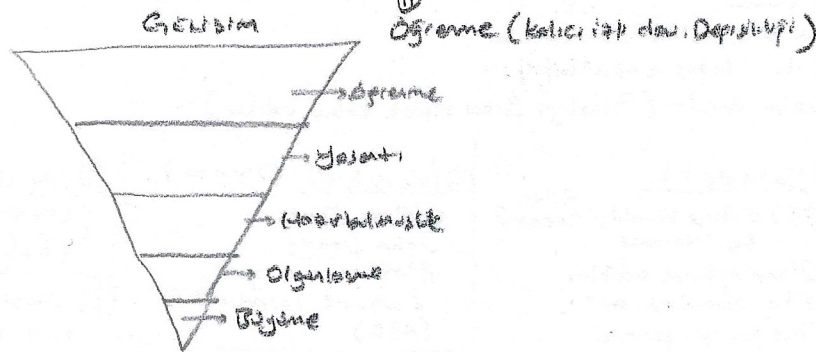
Olgunlaşma: Kalıtım tarafından belirlenir. Organizmanın kalıtsal alt yapısının zamanı geldiğinde kendini ortaya koymasıdır.

3 Alanlar Zihinsel, Fizyolojik, Psikomotor (Duyumsal) (Yürümeye başlama, Tuvalet, Koku tutma)

* Olgunlaşma Kalıtım ile doğrudur. Çevre, öğrenme, yavaşta deneyim → olgunlaşma süreci ve süresini değiştirebilir.

Hazır bulunuşluk: İlgi, istek, duyarlılık, duya bilgi, genel sağlık durumu.
Yasamalar, Deneyimler, Yaşam Pratikleri

ANCAK HIZINI ETKİLER.
Etker yada hız.

Gelişimi Etkileyen Faktörler

Kalıtım: Doğuştan gelen potansiyelin sınırlarıdır. (yetenek)

Çevre: Doğum öncesi:

Doğum Stresi
(Kardın durumu)

Doğum Sonrası
(Çevre içindeki Herşey)

Zaman:

* Kritik Dönem: Organizmanın gelişimi gösterdiği süreçte çevresel etkilere açık olması ve çevresel etkilere karşılık gelmesidir.

0-12 hafta Anne yanında Kritik dön. Beyin kas kalıpla kritik dön (Alkol hastası bebek)

Tarihsel Zaman: içinde bulunduğu ortam etkisi. Gafin Ruhu
Savaşlar, göçler, afetler

Bölük Etkisi: Kuzak farkı.

Gelişim İlkeleri

Gelişim ~~Doğuştan~~ değil Doğum öncesi ve **BASLA-Q**

- Gelişim kalıtım ve çevrenin etkileşiminin ürünüdür.
- Gelişim bir süreçtir. (Gelişim alanları birbirini etkiler. Fiziksel Psikomotor Bilişsel Dil Kişilik birbirini etkiler)
- Gelişim sürekli ve aşamalı olarak ilerler. 0-2-6-12-18 sürekli ve aşamalıdır.
- Gelişimde kritik dönemler vardır. (Sabit zamanlar) Dönemlerin birbirini etkilemesi (soyut düşünce, oral anal, temel güven-yakutya bağ)
- Gelişim nöbetleşe devam eder. Bilişsel artarken fizikselin azlığı hafif olabilir.
- Gelişim boster Aşamalıdır. Önce kafa
İsten Disa: Önce iç organ sonra dış
Gülden Ötele: Önce kılınan sonra iç organlar kısas gelişir.
- Gelişimde Bilişsel Faktörler vardır. Her birey farklı ilerler.
- Gelişimin hızı her dönemde farklıdır. Doğum öncesi Bebeklik Ergenlik

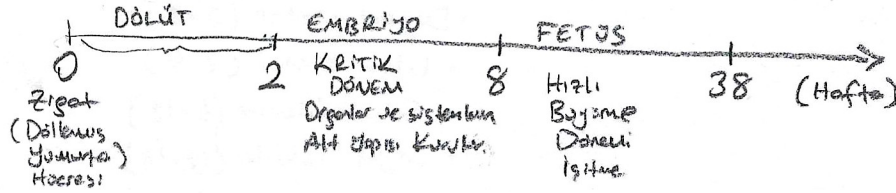
Gelişimde yavaşlıklar vardır.

Gelişim Psikolojisi ve Gelişim Alanları:

- Fiziksel Gelişim
- Bilişsel Gelişim
- Kişilik Gelişimi
- Ahlak Gelişimi

I. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim

a) Doğum Öncesi Dönem (0-38 Hafta)

b) Bebeklik (0-2) Yaş

Fiziksel

Boy, kilo hızlı artış gösterir
2600, 3400 gr

Psikomotor

Önce kafasını tutmayı öğrenir
sonra yürümeye başlar

Duyusal

Duyu organları
İşitme ✓
görme yeterli, 7 de iyi hale

c) İlk Çocukluk (2-6) Yaş

Fiziksel

Psikomotor

Kabın motor kaslar ✓

d) Son Çocukluk (6-12) Yaş

Fiziksel

K, E 9-10 Yaş

Psikomotor

Kaba ✓
İnce motor kaslar yeterli.

e) Ergenlik (12-18) Yaş

Fiziksel

İnsan gelişimin en hızlı olduğu
3. ve son dönemdir.

Psikomotor

18 yaş civarı ince motor kaslar yeterli hale gelir.

* Ergenliğe Erken / Geç Girmek

K → Ergenliğe Erken girmek → Kısıtlı olumsuz etkiler.

E → Ergenliğe erken girmek → Kısıtlı olumlu etkiler.

/ Geç girmek Kısıtlı olumlu

/ Geç girmek Kısıtlı olumsuz etkiler.

* Puberte

(ERGENLİK)

Ergenliğe girmekten
önceki gelişim dönemi.
beyin yapışma - tozlaşma etar

Akileşon

(ERGENLİK)

Erken faaliyetleri
başlar.

Ergenlik Sorunları

- Anorexia Nervosa: Yeme isteğinin azalması, zayıflama.
- Bulimia Nervosa: Yiyip kusma.
- Obezite (Tiknreosma Yeme Bozukluğu).
- B Kimesi: Kısıtlı Bozukluklar (Borderline)
- Tinekomesti (göğüs sıkıştırması)
- Bağımlılıklar
- Saldırganlık
- Cilt Problemleri (Akne)

Bilisel (Kognitif) Gelişim Piaget - Vygotsky - Bruner

I. Piaget ve Bilisel Gelişim

Temel Kavramlar

- Olgunlaşma
- SEMA
- Zihniyet (Deneyim)
- Kültürel Aktarım (Social Genetic)
- Örgütlenme
- Dengelenme
- Adaptasyon (Uyum Sağlama)
- Zeka

Dönemler

- Duyusal Motor (0-2)
- İstisna Dönemi: (2-6)
- Somut İşlemler (6-12)
- Soyut İşlemler (12-18)

① Olgunlaşma: Zihinsel Olgunlaşma (Kısmen en temel faktör)
(Miyelinizasyon)

* ② SEMA: (Zihinsel Gereksinimler)

Bilginin sınırlarını belirleyen temel araçlar.

İlk Sembolizasyon Refleksleridir.

Refleksler:

- İlk Refleksler:
- Babinski: Ayakların altına basınca parmaklar yelpaze gibi açılır
 - Jakeloni: (Plantar Refleks)
 - Moro: İrkilme
 - Tonic Began: Beynin kasılma kasılma halinde olması
 - Knee Jerk (Diz Kapanı): Tepki vermesi
 - Emme (Sucking): Hayata başladığında, adaptasyon için kullanılır.
 - Ayak Basma (Stepping): Zihinsel ilk yitilmesinde
 - Rooting (Arma): HAYATI!
 - Bebek: Gözünü kapatma veya açma
 - Sigme

③ Zihniyet (Deneyim)

Zihniyet Arttırıcı bilgi artır

④ Kültürel Aktarım

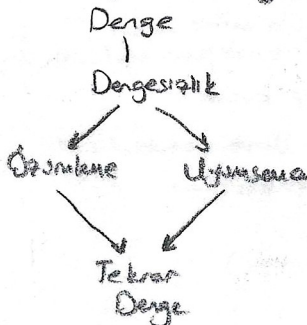
Sosyalizasyon: Toplumdan kültürden ve kültürel kodlardan edindiğimiz bilgiler.
Toplumsal değerler inşaatları

⑤ Örgütlenme

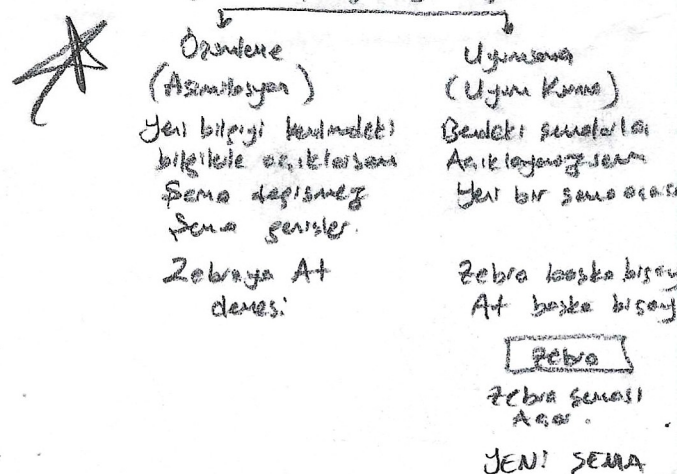
Zihinsel organizasyon yeteneğidir. Zihni ve somutları düzenleyici sağlar. Düzenli gelir her insanda vardır.
Piaget'e göre FONKSİYONEL DEĞİŞİMLERDİR!

⑥ Dengelenme

Öğrenme Bireyseldir ve öğrenme için dengeleme gerekir.

Zeka: Hayata Adaptasyon yeteneğidir.

Piaget ve Bilisel Gelişim Dönemleri:

① Duyusal Motor (0-2) Yaş

Duy organları hareket kabiliyeti:

② İşlem Süreci Dönem (2-6) Yaş

Hayali ve Mantık Dışı Akıl yürütme
Özellikle Akıl yürütme yaptığı dönem
(Tatilde gittik büyük bir buralı ailemiz)
Tatilden geldik.
Tematik yaparak buralı ailemiz çok
tatilini gidiliyor.
(Neden - sonuç, olumsuz akıl yürütme)
Tanevarım - Tandırgelem yapıyorlar
Ego sentrizm vardır (Kendine odaklı)
Ben merkezci.

③ Somut İşlemler Dönemi (6-12)

Tanevarım Akıl yürütme
Somut düşünme

④ Soyut İşlemler Dönemi (12-18)

Tanevarım + Tandırgelem
Üst düzey düşünme becerisi
Soyut düşünme
Ergen ben merkezçiliği.

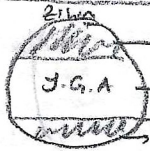
II. Vygotsky

(Sosyal Yapılandırmacılık)

Sosyokültürel Kuram: Öğrenme birlikte yapılan bir süreçtir. Çevre kültür.

Temel Kavramlar

① Yakınlaşık Gelişim Alanı

Piagete öğrenme bireyselken
Bunda destek sağla ver.
Destek olmadan öğrenme
ortaya çıkamaz.
Sosyal DESTEK ile birleşim
Yapılabildi işleri başlatılır hele gelişir
Destek ihtiyacı
çok.
Kendi kendine öğreniyor.

② Yapi İstele:

* Önce destek ver sonra desteğini azaltarak
Bırak kendi yapısın.

③ İsselleştirme

Kendi yapabilir hale gelmek.

⑤ İssel Kavrama

0-2 → Sosyal Kavrama

2-6 → Monolog (özel kavrama)

6-... → İssel Kavrama (sessiz düşünme)
Vygotsky ye göre kavramın en üst düzey

④ İşbirlikli Öğrenme (Kubosik Öğrenme)

Piaget → öğrenme tek başına

Vygotsky → " başkalarıyla birlikte
(Sosyal destek - kültür)

Günlük hayat Okulda öğrenmeler.

Piaget ve Vygotsky FARKLARI

Bilisel Gelişim	PIAGET (Bilisel öğrenim)	VYGOTSKY (Sosyal yapı)
Dil / Düşünce	Düşünce dili belirler	Dil düşünceyi belirler Dilimin sınırları düşünceyi sınırlar
Monolog	0-2 yaşlık 2-6 Monolog → sosyal kavrama 6+	0-2 Sosyal kavrama 2-6 Monolog → İssel kavrama (özel kavrama) 6+
Eure	Öğrenişme	Sosyal destek
Öğrenme	Bireysel + Psikolojik bir süreçtir	İşbirlikli (Kubosikler)
Eğitim Analizi	Bilisel beceriyi geliştirmek	değildir.
Öğretmen Rolü	Rehber	Rehber.

III. Bruner

Enkresel (0-3)

(Piaget) Duyusal motor dönem
↓
Devinimsel zeka

İmpresel (3-6)

(Piaget) İşlenimsel dönem
↓
Görsel/Utansel zeka

Sembolik (6-...)

Piaget (Somut İşlemler) (Soyut İşlemler)
↓
Operasyonel Düşünce
↓
Matematiksel zeka

Kişilik Gelişimi (Freud) Erikson

I. Freud

Psikovalizim

Klasik
Freud

Modern (Neo-analistik)

Erikson
Adler
Jung
Horney

Freud ve Psikoseksüel Kişilik Kuramı

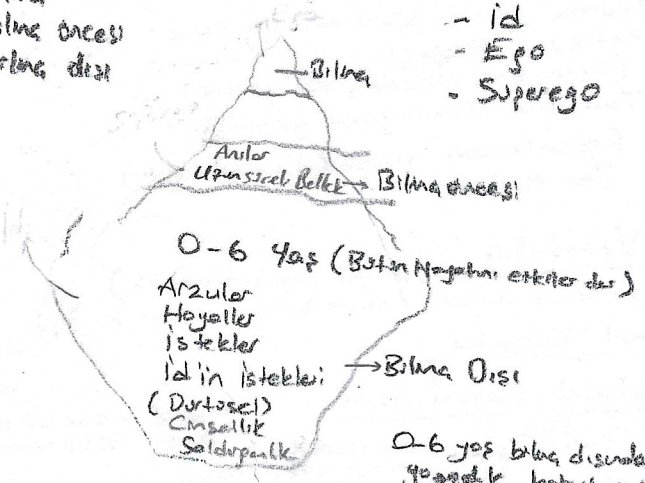
Topografik
Anlayış

- Bilinç
- Bilinç öncesi
- Bilinç dışı

Yapısal
Anlayış

- id
- Ego
- Superego

ID	EGO	SÜPEREGO
İlkel Benlik	Benlik	İst Benlik
Dünya dışı	2 yaş	3-6 yaş
Hız	Gereklilik ilkesi	İdealler gere
Asla Sıyırılmay kendi isteklerine pür hareket eder. Dürüst Kuralları hiçe sayar.	Ruhsal dengesi Kıyma çakır Arahlıca Organizmayı rahatlar	Olana dağıl almış gerçek dışlanır. Mükemmeliyet Ahlaki Değerler Kuralları önemi Kişiliğin yeniden yapılandır

0-6 yaş (Bütün hayatın etkileridir)
Arzular
Hayaller
İstekler
İd'in istekleri
(Dürtme)
Cinsellik
Saldırıya
0-6 yaş bilinç dışında bşeyler
görmek hatırlanmaz.
Çocuk Anezi'si yaşanır
0 bilgiler kaybolur
Rüyalar - Serbest çağrışım - Dil
sistemleri ile ortaya çıkar.

Freud ve Psikoseksüel Kişilik Dönemleri

Oral (0-1,5)	Anal (1,5-3)	Fallik (3-6)	Latent (6-12)	Genital (12-18)
Ağız ve çevresi Anne sütünü emmeyle çok almak riskli + (çok) saplantı - (az) Oral Alıcı mizansen kişilik (Emmek yeme çok yeme) Oral Sadist Saldırgan kişilik (Çok konuşma, küfür)	Anus ve çevresi Tuvalet Eğitimi + (sıkı) - (gevrek) katı Anal tutucu kişilik (Cinici, paylaşımlar tutucu biriktirme kokları yemeler) Anal Tutucu Olmayan Dürüst gevrek	KRİTİK DÖNEM Genital Organlar Ödipal Çatışma Kız çocuğunun babaya (Elektra) Erkek → anneye Nasıl ortada kilit Erkek babayla kız anneye badesim kurmalı	Genital Dönem Genital Organeler Genital Karakter Genital Karakter	Genital (12-18) Karşı cinsle yarelim baskı Genital Karakter Genital Karakter

Nat
↓
Freud telafisi çok
Erikson telafisi var

II. Erikson ve Psikososyal Kişilik Kuramı

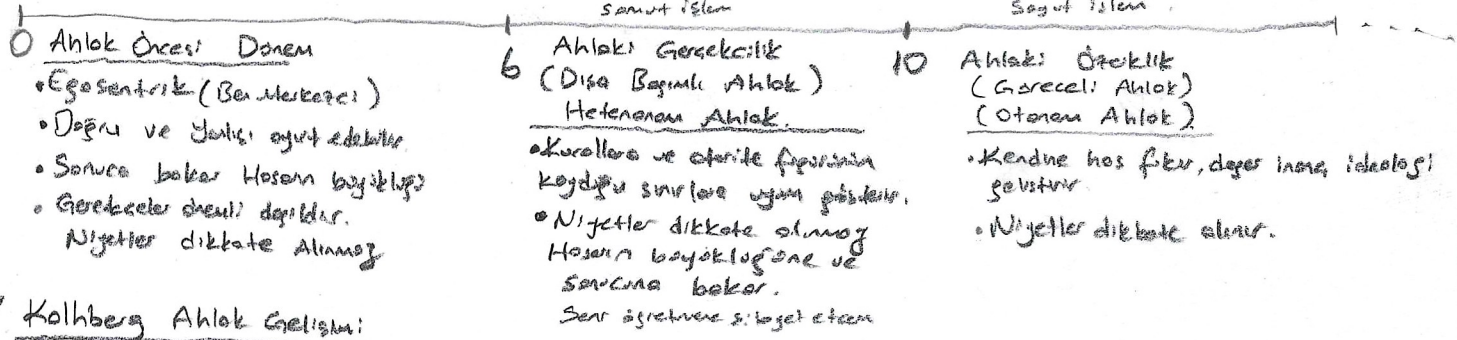
Ere	Yaş	Kız/Büyük	Başarı Sosyal Çevre	Olumlu Sonuç	Olumsuz Sonuç
1	0-1,5	Temel güvene karşı Güvençsizlik	Bakım veren	Güven, umut, Bağımlılık	Güvensizlik, Paranoid Tavr
2	1,5-3	Düzenli karşı kusku utanca	Ebeveynler	Özerklik, Özgüven, irade	Kusku, korku, Bağımlılık
3	3-6	Girişimcilik karşı Suallilik [Etkinlik Dönem]	Aile Yeterli Çevre	Girişimcilik, Liderlik, Amas	Suallilik, Pasiflik, Girişimden kaç
4	6-12	Başarıya karşı Asağılık Duygusu	Öğretmen, okul	Başarı, Yetkinlik, Olumlu benlik	Yetersizlik Asağılık Duygusu
5	12-18	Kimlik kazanmaya karşı Rol Kuramaması	Akran Grubu	Kimlik Edinme	Rol Kuramaması, Kimlik bunalımı
6	18-30	Yalnızlık karşı Yalnızlık	Yeterli ilişkiler	Yeterli dostluk Sevgi	Yalnızlık izolasyon
7	30-60	Üretkenliğe karşı Durgunluk	Aile, iş ortamı	Üretkenlik, Rehberlik, Karıyer	Durgunluk Verimsizlik
8	60+	Benlik Bütünlüğüne karşı Umutsuzluk	Tam insanlık	Bilgelik, içsel Huzur Ego bütünlüğü	Pismanlık, umutsuzluk

Kimlik bunalımı ≠ Kimlik Kuramaması (olması gerekir)

Ahlak Gelişimi | Piaget, Kohlberg, Gilligan

Yasa Dikkat Et.

Piaget Ahlak Gelişimi

Kohlberg Ahlak Gelişimi

Gelenek Öncesi Dönem

İtaat Ceza Cezalandırılmak/ alınmak Patron olaysa edisiz yoksa salıyaz Kodur vasa yavaş yavaş hışlı	Saf Göreceli (Araşsal İhtisale) Cezayı göze alın Ancak kendi menfaati herşeyin üstünde Kar gelecektir yordan... Kızvet Serri berrı pır berrı berrı

- ⊗ Gilligan
- Kadınlar 3 eureden geçer
- Bencilik - Fedakarlık - Sevgi

Geleneksel Dönem

İyi Göcek Etilmi (Kisilerarası Uyum) Başkalarına uyum sağlama Sosyal onay almak Olismamak için Onlar ne der. Açılmamak için	Karın/Dizen Kurallar her zaman geçerlidir ve herkes için geçerlidir. Herkes için değişmezdir Kural dışına çıkılmaz

Gelenek Ötesi Dönem

Sosyal Sözcüme Toplumsal değerler Konsensus İmpa kampanyaları Halk Top. Kurallar ise yapıyorlar değişebilirliği yapar. 0 kural yoksa toplum p getirilebilir	Evrensel Ahlak (İkinci Dönem) Yasam hakkı her durumda kararını ve herkes için geçerli olmalı. Tek insan için her con önemli Adalet Esitlik Herkes utosunaz